

УДК 94(4):339.9(4):327(4):341(4)

Чечур Еріка,
студентка магістратури
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
факультету міжнародних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Науковий керівник: канд.юрид.наук, ст.викл. А.А. Моца

УКРАЇНСЬКО – ПОЛЬСЬКА ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена актуальним проблемам транскордонного співробітництва України та Польщі у контексті європейської інтеграції української держави. Визначаються позитивні аспекти, проблеми, які виникають в процесі співробітництва та перспективи розвитку. Особливу увагу приділено результатам співпраці прикордонних регіонів у контексті європейської інтеграції. Висвітлено необхідність та значення міжнародної співпраці на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях.

Ключові слова: Україна, Польща, європейська інтеграція, транскордонне співробітництво, співпраця, інтеграція, торгівля, прикордоння.

Постановка наукової проблеми та її значення. Транскордонне співробітництво як складова частина політики держави сьогодні займає провідне місце в системі пріоритетів європейської інтеграції. Важливими тенденціями сучасних міжнародних відносин є процеси глобалізації та регіоналізації. Особливу роль в даному випадку варто надати процесам регіональної інтеграції європейських інтеграційних процесів, в яких Україна, в свою чергу, бере активну участь. Поштовхом до цього стала низка причин, в першу чергу – сусідство із тими країнами, які вже є членами Європейського Союзу. Актуальним для України є створення нових стратегій щодо використання можливостей розвитку транскордонного співробітництва прикордонних регіонів із прикордонними територіями сусідніх країн. На сучасному етапі транскордонне співробітництво є важливим чинником стабільності в Європі, розвитку добросусідських відносин між державами, а також інструментом для досягнення позитивного взаєморозуміння між народами. Такі країни, як Україна і Польща, мають великий досвід транскордонного співробітництва, яке відбувається в межах двох євро регіонів – «Буг» і «Карпатського». Їхня співпраця та діяльність сконцентрована на проектах регіонального розвитку, розвитку торгівлі, спорту, освіти, культурного обміну, захисті довкілля та охороні здоров'я і запобіганні природним стихіям та лихам.

Мета наукової статті – дослідити транскордонне співробітництво України та Польщі в контексті європейської інтеграції, визначити його основні напрями, проблеми та перспективи, а також відтворити цілісну картину українсько-польського транскордонного співробітництва в напрямі європейської інтеграції, проаналізувати його основні складові, визначити стратегічні напрями, виокремити та визначити цілі міждержавної співпраці.

Аналіз останніх досліджень засвідчує, що ця тема є об'єктом вивчення багатьох науковців, зокрема, особливості та перспективи українсько-польського співробітництва у контексті європейської інтеграції аналізуються в наукових роботах таких відомих вітчизняних учених, як В. Будкін, Ю. Макогон, М. Мальський, Н. Мікула, С. Писаренко та інших. Праці з регіональної політики, фінансових програм розвитку, транскордонної співпраці, позитивних факторів, а також інших особливостей, є у наукових роботах українських і польських дослідників: О.Ю. Обухова, С.О. Максименка, В. Борщевського, Є.А. Макаренка, А. Міщука і ін. Розвиток та подальша активізація транскордонного співробітництва за участю України й Польщі потребує систематизації та дослідження стратегічних можливостей і загроз співпраці.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. Сучасні міжнародні відносини характеризуються інтенсивними інтеграційними процесами, серед яких провідна роль належить транскордонному і міжрегіональному співробітництву. Тобто співпраця між регіонами на сьогодні є основою стійких та стабільних відносин між країнами-членами ЄС. Транскордонне співробітництво України бере свій початок ще в період СРСР, коли в умовах існуючої «залізної завіси» відбувалось формування перших елементів організованої співпраці між мешканцями західних регіонів України та східних регіонів Польщі. Вони переважно мали на меті культурно-етнічне співробітництво та обмін делегаціями під час святкувань різного роду урочистостей на рівні окремих громад. Глибина такої співпраці та сфера її поширення були суттєво обмеженими. Тому, враховуючи специфіку тогочасного політичного ладу, С. Максименко виділив такі основні особливості міжнародного співробітництва прикордонних регіонів:

- високий ступінь формалізації та жорсткий контроль і сувора часова детермінація усіх заходів, пов'язаних із транскордонним співробітництвом;
- неспроможність ефективно реалізовувати на практиці ініціативи з боку безпосередніх учасників транскордонного співробітництва і, як наслідок, відірваність самого процесу від реальних інтересів місцевих громад;
- периферійний характер транскордонного співробітництва, яке радше виконувало бутафорну роль «місцевого антуражу», аніж виступало самостійною ланкою міжнародної діяльності регіону [1].

На початку 2007 року ЄС впроваджує новий механізм співробітництва з країнами-сусідами – Європейський інструмент партнерства та сусідства, який замінив тогочасні існуючі програми. Головною метою його запровадження є спрощення процедур надання технічної допомоги та підвищення її загальної ефективності. Відповідно до рамок Європейського інструменту існуючі програми (ЄІСП) зазнали певних змін. Замість них почали діяти програми прикордонного співробітництва (ППС) в рамках ЄІСП: «Україна – Польща – Білорусь», «Україна – Румунія – Молдова», «Україна – Словаччина – Угорщина – Румунія» та нова програма «Чорне море» та ін.

Окрім зазначеного вище, реалізація конкретних програм має супроводжуватись належним фінансуванням, а такі програми, як TASIC, PHARE та INTERREG, мають знайти широке застосування у всіх сферах регіонального розвитку та забезпечити їх інтенсивний розвиток.

Доцільним є дослідження основних закономірностей, які впливають на транскордонне співробітництво між Україною та Польщею на сучасному етапі інтеграції України до ЄС. Перш за все, йдеться про глобалізацію усіх сфер суспільно-економічного життя, яка має вплив і на вирівнювання відмінностей між прикордонними регіонами сусідніх держав у зв'язку із зростанням мобільності робочої сили та уніфікацією економічних порядків, включаючи особливості нормативно-правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур.

По-друге, важливе значення для розвитку транскордонної співпраці має сучасна регіональна політика ЄС, яка опирається на систему децентралізації влади, стимулюючи розвиток міжнародного співробітництва регіонів насамперед, у транскордонному форматі.

По-третє, розширення ЄС на Схід сприяє змінам формату транскордонного співробітництва з одночасною трансформацією основної місії такого співробітництва: від налагодження добросусідських стосунків та стирання суспільно-культурних відмінностей – до вирівнювання стандартів соціально-економічного розвитку та нівелювання негативного впливу наявності кордону між сусідами [2].

Посилення діяльності транскордонного співробітництва між Україною та Польщею відбувається у трьох напрямках:

1. Сприяння налагодженню зв'язків між органами влади прикордонних територій: активізація транскордонного співробітництва органів влади та самоуправління на прикордонних територіях; залучення органів влади та самоуправління до сумісного,

разом з громадськістю та підприємницькими структурами, вирішення соціально-економічних проблем прикордонних регіонів; підвищення рівня кваліфікації працівників органів влади та самоуправління на прикордонних територіях; синхронізація і координація розвитку прикордонних програм та проектів через формування єдиної інституційної платформи.

2. Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу у прикордонних регіонах: здійснення пошуку ділових партнерів для бізнесових структур України та Польщі на іншому для них боці кордону; сприяння втіленню інвестиційних проектів шляхом пошуку потенційних інвесторів по обидва боки українсько-польського кордону; надання юридичного супроводу першого контракту між діловими партнерами, розділеними українсько-польським кордоном, залучення українських та польських банків та страхових компаній до обслуговування експортно-імпортних операцій між двома країнами; створення міжнародної мережі інституцій сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема у прикордонних регіонах.

3. Створення умов для ефективної роботи громадських організацій з вирішення нагальних проблем прикордонних територій, залучення громадських організацій до взаємодії та активної участі в процесах, що відбуваються в прикордонних регіонах: створення бази даних активно діючих громадських організацій – потенційних учасників європейських програм по транскордонного співробітництва, виконавців та партнерів міжнародних проектів; формування на прикордонних територіях дійової мережі партнерства як основної передумови успішної реалізації українсько-польських ініціатив; залучення провідних громадських організацій України та Польщі до вирішення проблем прикордонних територій шляхом реалізації спільних проектів; сприяння створенню та реалізації спільних проектів за участю громадських організацій шляхом їх навчання, інформування та консультування, надання юридичної та технічної підтримки [3].

Найцікавішим та найбагатшим є досвід регіональної співпраці України зі своїми західними сусідами, зокрема із Польщею, яка, як ми знаємо, першою визнала незалежність України (2 грудня 1991 року) і з того часу надає всебічну допомогу та підтримку в проведенні економічних та політичних реформ [4].

Республіка Польща була, є і буде ключовим стратегічним партнером для України. На сучасному етапі ми розвиваємо всебічний двосторонній діалог та поглиблюємо співпрацю у перспективних галузях. За результатами різних джерел, Польща посідає друге місце (76,6 % респондентів), а у районах прикордоння – перше за пріоритетністю двосторонніх відносин після Російської Федерації (78,8 % респондентів) [5].

Під поняттям «українсько-польське прикордоння» потрібно розуміти територію, яка складається з адміністративних регіонів, розміщених уздовж кордону сусідніх держав і охоплює простір чотирьох адміністративних одиниць, серед них з українського боку – областей Волинської та Львівської, а з польської – воєводств Люблінського і Підкарпатського. Специфіка прикордоння залежить від таких факторів: устрою та форм сусідніх держав, зв'язків між ними, що знаходять своє вираження у характері кордону [6, 263-264]. Площа прикордоння займає 85 018 квадратних кілометрів, із яких на українську територію припадає 41 977 квадратних кілометрів (що становить 7,0 % території України), а на польську – 43 041 квадратних кілометрів (тобто 13,8 % території Польщі).

Уявною лінією прикордоння є кордон довжиною 529 км. Для України він є п'ятим з огляду на довжину (після кордону з Росією, Молдовою, Білоруссю і Румунією), а для Польщі – третім за довжиною після Чехії та Словаччини і становить 14,8 % протяжності кордонів Польщі й 6,9 % довжини кордону України. На цій території мешкає 8,23 млн чол., з чого на населення Польщі припадає 11,2% а на населення України – 7,6 % [7, 142]. Для того, щоб розглянути конкретніше ситуацію на українсько-польському прикордонні, варто ознайомитися з наступними даними.

Характеристика українсько - польського прикордоння

Територія		Площа км ²	Населення, тис.	Працюючі в економіці, тис.				Без- робітні, тис.	Еконо- мічні об'єкти
				пром ислов ість	будівн ицтво	торг івля	разом		
Україна	Львівська область	21 834	2744,1	249,8	57,4	65,1	900,1	90,1	74 977
	Волинська область	20 143	1066,2	65,6	15,9	16,5	437,4	32,1	32 659
	Разом	41977	3810,3	315,3	73,3	81,6	1337,5	122,2	107 636
Польща	Люблінське воєводство	25 115	2221,9	124,7	27,0	43,9	419,6	117,1	121 582
	Підкарпатське воєводство	17 926	2050,4	168,9	31,0	43,6	444,8	149,3	117 257
	Разом	43 043	4272,3	293,6	58,0	87,5	864,4	266,4	238 839
	Усього	85 020	8082,6	608,9	131,3	169	2201,9	388,6	3466

Середнє значення кількості громадських організацій на 1000 осіб прикордонних територій як України, так і Польщі незначно відрізняються від їх середніх значень по країнах, а в окремих регіонах (зокрема, у Львівській області) перевищують їх. Східні прикордонні області Польщі та західні прикордонні області України беруть активно участь у всіх доступних операційних програмах ЄС, і громадські організації є основними бенефіціарами фінансових ресурсів зі структурних фондів ЄС.

Розвиток та поглиблення транскордонного (прикордонного) співробітництва повинні ґрунтуватися на добре спланованій, продуманій та збалансованій зовнішній політиці, яка, в свою чергу, спроможна реагувати на зміни економічної і політичної ситуації на прикордонній території. На сучасному етапі даної кооперації існує низка причин, які гальмують вищезгаданий розвиток, зокрема економічні, політичні й суспільні причини.

Економічні перешкоди – це дисбаланс темпів, напрямів і характеру трансформації суспільства, недостатній рівень фінансового забезпечення економічних потенціалів двох країн, оборотних капіталів і банківської інфраструктури, брак інвестиційного забезпечення взаємних проектів та низький рівень розвитку інфраструктури.

Юридичні перешкоди – це невідповідність юридично - правових систем України і Республіки Польща, зокрема після вступу Польщі до НАТО та ЄС, нестабільність економічного та політичного законодавства для транскордонної співпраці, неузгодженість українського законодавства із законодавством ЄС.

Суспільні причини – застарілі, переважно негативні стереотипи громадської свідомості (поступово долаються), які певним чином гальмують розвиток партнерських відносин між державами, психологічну неготовність громадськості до співпраці, невисокий рівень зацікавленості широкого загалу в результатах прикордонного та міждержавного співробітництва [8, 128].

Базовим документом українсько-польського міжрегіонального співробітництва є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво, підписана 24 травня 1993 року. Зазначеним міжнародним договором закріплюються правові засади співпраці органів місцевої влади та органів місцевого самоврядування України та Республіки Польща, зокрема, в економічній, культурно-гуманітарній, освітній та туристичній сферах [9].

Також для вирішення та пошуку поетапного врегулювання нагальних проблем в межах українсько-польських транскордонних та добросусідських відносин на міжрегіональному та міжурядовому рівнях було створено окрему незалежну інституційну одиницю – Українсько-польську міжурядову координаційну раду з питань міжрегіонального співробітництва (МКРМС), яка була створена в 1995 році на двосторонній основі та приймає рішення з важливих питань міжрегіонального співробітництва, визначає основні напрями і головні принципи його розвитку, надає компетентним органам України і Польщі відповідні пропозиції, розробляє спільні програми діяльності, спрямовані на розвиток міжрегіональної співпраці та в цілому координує міжрегіональне співробітництво на рівні областей України та воєводств Республіки Польща. Засідання МКРМС відбуваються один раз на рік, а засідання комісій, як правило, двічі на рік.

Стосовно допомоги та поглиблення співробітництва на міжрегіональному рівні, провідну та координуючу роль варто надати Раді Європи. Також здійсненням міжрегіонального та прикордонного співробітництва займаються кілька європейських інститутів, серед яких варто згадати такі:

1. Робочу раду європейських прикордонних регіонів (AGEG). Вона утворена з метою полегшення транскордонного співробітництва регіонів та представляє їх у міжнародних організаціях [8].

2. Комітет транскордонного співробітництва Європейської Ради (САНСТ). Комітет розробляє модельні угоди щодо створення єврорегіонів, аналізує механізм застосування Мадридської конвенції.

3. Постійну конференцію місцевих влад і регіонів Європи (KGRE). Її основними завданнями є надання зауважень та пропозицій щодо поліпшення розвитку місцевих громад і регіонів.

Сучасний стан співробітництва України та Польщі. Між Україною та Республікою Польща станом на 09.11.2015 року підписано 411 нормативно-правових документів, з яких 129 чинних міжнародних договорів та угод про співпрацю між Україною та Польщею в різних галузях, сферах та напрямках [10]. Базовими документами українсько – польського співробітництва є Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про торгівлю та економічне співробітництво від 4 жовтня 1991 року [11] та Договір між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво, укладений 18 травня 1992 року [12]. Основним правовим документом, що регулює українсько – польську співпрацю між регіональними органами державної адміністрації і органами місцевого самоврядування та сприяє економічному та суспільному прогресу регіонів обох країн, особливо прикордонних, це – Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво, яка набула чинності 27 жовтня 1993 року [13].

За період з січня 2014 р. по листопад 2015 р. між Україною та Польщею було підписано 4 угоди з питань освіти, відкриття міжнародного пункту пропуску та утворення спільних військових частин [14]. У рамках міжрегіонального співробітництва співпраця України з Республікою Польща є найрозвинутішою. Майже всі області України мають укладені угоди про міжрегіональне співробітництво з воєводствами Польщі. А всі 16 воєводств Польщі, в свою чергу, мають партнера в Україні на рівні області.

Взаємодія між органами влади в українсько - польському транскордонному регіоні відбувається на всіх рівнях, тому укладання двосторонніх угод про партнерство на рівні міст, районів і селищ з боку України, та міст, повітів і гімін, з боку Польщі, на даний час має тенденцію до зростання. Станом на сьогодні кількість угод про міжрегіональне співробітництво, що підписані на регіональному та місцевому рівнях між Україною та Польщею, становить близько 450 [15].

Основний правовий документ, що регулює транскордонну співпрацю Закарпатської області в межах українсько - польського транскордонного регіону є Угода між Закарпатською обласною державною адміністрацією України та Підкарпатським воєводством Республіки Польща про транскордонне співробітництво. Щодо Волинської області, то її активне співробітництво в межах транскордонного регіону визначає угода про економічне,

торговельне, науково - технічне і культурне співробітництво між Волинською областю та Люблінським воєводством.

Ще одним інструментом налагодження відносин та розвитку транскордонної співпраці між Україною та Польщею є Українсько - польський міжрегіональний форум, який відбувається в рамках економічного форуму «Україна – Польща». На українській стороні він, зазвичай, проходить на території Львівської області. Цей захід є своєрідною конференцією голів обласних державних адміністрацій, обласних рад України та воєвод і маршалків воєводств з боку Республіки Польща. Основні функції Форуму полягають у виробленні механізму залучення українських та польських регіонів до реалізації «Європейської політики сусідства» [16].

У Львівській, Волинській та Закарпатській областях розроблені нові стратегії: Стратегія розвитку Львівської області на період до 2027 року (яка на даний час є проектом), Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020 року, Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року. Щодо Регіональної програми розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області до 2020 року, то вона ще не затверджена.

Спільні культурні заходи були й залишаються однією з форм забезпечення національної або регіональної ідентичності, підвищення комунікації та налагодження зв'язків між представниками органів регіональної влади, неприбуткових організацій, бізнесу, громад тощо. Одним з таких щорічних заходів, який відбувається за підтримки Фонду «Відродження» є Програма Днів добросусідства, яка щорічно проходить у різних місцях, розташованих на українсько – польському кордоні. Така Програма є результатом співпраці партнерів з України та Польщі.

За даними Прикордонної служби України на українсько – польському кордоні (довжина – 542,39 км) знаходиться чотирнадцять пунктів перетину кордону міжнародного значення, які обслуговують регулярні пасажирські перевезення. Крім того, створено 6 залізничних пунктів перетину кордону, з яких один не є облаштованим (Володимир – Волинськ), а також 1 пункт пропуску з пішохідним видом сполучення (Шегиня – Медика) та 5 пунктів пропуску, що працюють зі спільним контролем.

Транскордонна співпраця є одним із найперспективніших напрямів співробітництва, оскільки дозволяє на локальному рівні розвивати добрі взаємини між сусідніми державами, спільно вирішувати поставлені проблеми. Можна виділити багато позитивних сторін такої співпраці:

- введення нових технологій, що сприяє підвищенню інвестиційної привабливості території як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвесторів;
- поліпшення й максимальне використання туристичного потенціалу регіону;
- підвищення якості та доступності соціально-економічної інфраструктури, зокрема, в сфері транспорту, енергетики, логістичних систем, безпеки транспорту та водопостачання;
- захист і поліпшення захисту навколишнього середовища;
- підвищення ефективності функціонування прикордонної інфраструктури та процедур, а також поліпшення безпеки на кордонах;
- соціальна, наукова, освітня та культурна інтеграція території прикордоння.

Проте поряд з численними позитивними якостями співпраці двох держав, існує і чимало проблем і труднощів, які виникають в процесі спільної діяльності. Як зазначив В.В.Засадко, до них можна віднести:

- розбіжність мети співробітництва обох держав, оскільки для України першочерговою метою є розвиток добросусідських взаємин, а для Польщі – пошук нових ринків збуту;
- неузгодженість нормативно - правової бази обох країн;
- розходження між адміністративними системами держав, оскільки Польща пройшла процес децентралізації, а Україна залишається централізованою країною;
- високі митні тарифи, які перешкоджають двостороннім відносинам;
- запровадження візового режиму для громадян України;

– слабкий розвиток виробничої кооперації між підприємствами сусідніх країн, відсутність конкуренції, існування тіньової економіки [17, 166].

Взаємодія України з Польщею є важливою складовою європейських інтеграційних процесів, а її прикордонний та міжрегіональний вимір перетворюються у практичний механізм зазначених процесів. Сьогодні у цьому вимірі створено сприятливі передумови для подальшого зближення двох країн. Поглянемо на стратегічні, тактичні та оперативні плани двох держав.

На стратегічному рівні для України важливими кроками є вступ до ЄС, просування національних інтересів на Схід та Захід (зокрема, через посередництво Польщі), стабілізація економіки. Для Польщі ж ключовими інтересами є участь в ЄС, адаптація польських стандартів до європейських, лобювання інтересів України у Європі, вирішення проблем нового пограниччя.

На тактичному рівні Україна забезпечує використання посередництва Польщі у відносинах з ЄС та НАТО, залучення та збільшення польських та інших західних інвестицій, співробітництво у військово-технологічній сфері, реалізацію стратегії нафтогазової та енергетичної співпраці, гармонізацію законодавства із законодавством ЄС, входження до Шенгенської зони. Тактичний рівень для Польщі пов'язаний зі збільшенням товарообігу з Україною, допомогою у набутті Україною асоційованого членства в ЄС, співробітництвом у військово-технологічній галузі з Україною, реалізацією енергетичної стратегії.

На оперативному рівні Україна вирішує такі проблеми, як реалізація домовленостей щодо візового режиму, вирішення проблем, які виникатимуть у торгівлі через вступ Польщі до ЄС, спільна участь у миротворчих організаціях, поглиблення перспективних контактів на найвищому рівні для реалізації ухвалених рішень. Для Польщі ж на оперативному рівні важливим є реалізація нових форм співробітництва у виробничій сфері за пріоритетними напрямками ЄС, вирішення проблем візового режиму та набуття статусу нового пограниччя, реалізація представницьких контактів, вирішення проблем товарообігу з Україною у зв'язку з розширенням, участь у приватизаційних процесах земельного ресурсу України [1].

Важливі напрями розвитку транскордонної співпраці між Україною і Польщею включають міждержавне регулювання правових відносин (податкова, митна й кредитна політика); вдосконалення концепції прикордонного співробітництва в напрямі закордонної політики обох держав; утворення інституційних підвалин транскордонного співробітництва (єврорегіону, спеціальної економічної зони, транскордонної банківської сітки); розвиток та модернізація прикордонної інфраструктури відповідно до стандартів ЄС, а також будівництво нових пунктів перетину кордону; створення суспільної комунікаційної системи; розвиток економічного співробітництва, перехід від торговельних до товарно-інвестиційних відносин, розвиток міжнародного туризму, підготовка кваліфікованих кадрів для згаданих галузей; культурно-освітня й науково-технічна співпраця, організація наукових конференцій, створення спільної інформаційної бази, збір і обмін інформацією про економічний потенціал регіону та країни загалом.

З огляду на сучасні політичні й суспільні зміни, котрі відбуваються в Центрально-Східній Європі, глобальну переорієнтацію зовнішньоекономічних інтересів і зв'язків, усе більше утверджується розуміння важливості регіонального співробітництва між Україною та Польщею. На початку третього тисячоліття обидві країни обрали стратегічний курс на співпрацю з інтегрованою Європою. Серед чинників, котрі забезпечують процес ступеневої, поетапної та узгодженої інтеграції, особлива увага звертається на транскордонне співробітництво. У сучасному суспільно-економічному розвитку України та Польщі теж існує суттєва різниця, спричинена переважно різними темпами економічного розвитку, що негативно позначається на змісті й масштабах регіональної співпраці, та в якій Україна поки що має дещо менші напрацювання, ніж Польща, яка вже вирішила всі проблеми, пов'язані зі вступом до ЄС та інших міжнародних організацій. Із цієї точки зору важливим є використання Україною позитивного досвіду Польщі для трансформації своєї суспільно-економічної системи в інтегрований європейський простір [8, 129-130].

Позитивним моментом сусідства України з Польщею є членство останньої в ЄС. Для України цей факт відкриває нові можливості у сфері політичних та економічних перетворень. На практиці це свідчить про істотну активність України у справах модернізації держави та економіки, реалізацію демократичних інститутів, підтримку ідеї громадянського суспільства, розширення сфери діяльності неурядових організацій.

Оскільки Україна починає розбудовуватись як європейська держава, а східний кордон Польщі став кордоном Європейського Союзу, це сприятиме поліпшенню обігу між Україною та Польщею, а також посиленню боротьби з нелегальною міграцією, організованою злочинністю та наркоторгівлею.

Для розв'язання проблем, на нашу думку існують такі шляхи їх вирішення:

- розробка нормативно - правової бази у сфері транспорту, торгівлі, податків та місцевого самоврядування прикордонних територій;
- розробка спільних пільгових тарифів, які були б вигідними для обох країн і сприяли б їхньому співробітництву;
- побудова нових пунктів пропуску та реконструкція діючих для збільшення їх потужності;
- для спрощення процедури перетину кордону необхідно також запровадити механізм загального контролю, що дозволить скоротити час огляду однієї одиниці транспорту;
- запровадження безвізового режиму для громадян України;
- надання місцевим органам влади, особливо прикордонних територій, більше повноважень у сфері транскордонного співробітництва;
- підвищити рівень розвитку інституційної інфраструктури транскордонного співробітництва, підготовки кадрів для системи транскордонного співробітництва [4, 165].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Варто зазначити, що мета міжнародного співробітництва на двосторонньому рівні – знайти компромісний варіант, взаємовигідний для обох сторін із погляду реалізації національних інтересів і стратегічних пріоритетів. Для забезпечення ефективного двостороннього співробітництва обом країнам потрібно зробити зовнішньополітичні кроки. З боку Польщі такі, як: організація на прикордонних територіях мережі малого та середнього бізнесу разом із залученням інвестицій; підтримка економічного та політичного діалогу з Україною на всіх рівнях; уведення пільгового візового режиму; пільги для обміну товарами і послугами; координування спільних заходів проти корупції та організованої злочинності; лобіювання інтересів України в структурах ЄС та НАТО. Із боку України, відповідно, здійснювати такі заходи, як: продовження політичного діалогу в рамках реалізації стратегії України щодо європейської інтеграції; підтримка бізнесових проєктів та співпраці ділових кіл; спільна участь у миротворчих акціях ООН та НАТО. Розвиток міждержавного співробітництва між Україною і Республікою Польща, так само як транскордонної співпраці, на сучасному етапі має стратегічне значення не лише для Центрально-Східної Європи, а й для всього континенту. Стратегія розвитку українсько-польських відносин повинна охопити важливі напрями міжнародного співробітництва, а головне ті, які будуть сприяти їх максимальному зближенню між собою та з Європейським Союзом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України: монографія за ред. С.Максименка. –К.: Логос, 2010. – С. 28.
2. Проблеми розвитку транскордонного співробітництва України в умовах розширеного ЄС : монографія / за ред. д.е.н., проф. Н. Мікули, к.е.н., доц. В. Борщевського, к.е.н. Т.Васильціва. –Львів: Ліга Прес, 2009. – 436 с.
3. Центр українсько-польського транскордонного співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://sites.google.com/site/ukrainianpolishcenter/pro-nas>
4. Щерба Г.І. Соціологічні дослідження розвитку українсько-польського транскордонного

- співробітництва / Г.І. Щерба // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Зб. наук. праць. – К.: Фенікс, 2008. – С. 162–171.
5. Макаренко Є.А. Українсько-польське міжнародне співробітництво: реалії і динаміка ХХІ століття / Є.А. Макаренко // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. Вип. 48: у 2 ч. – Ч. I. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин, 2004. – С. 3–9.
  6. Miszczuk A. Pogranicze polsko-ukraińskie a polityka zagraniczna III RP / A. Miszczuk // Polskie pogranicza a polityka zagraniczna u progu XXI wieku / Red. Ryszarda Stemplowskiego i Adrian Żelazo. Instytut Spraw Międzynarodowych. – Warszawa, 2012. – S. 263–280.
  7. Feduń A. Główne kierunki ukraińsko-polskiej współpracy transgranicznej w warunkach procesu integracji europejskiej / E. Feduń // Polska w systemie międzynarodowym w dobie integracji europejskiej. – Puławy, 2001. – S. 141–145.
  8. Обухова О.Ю. Українсько-польське транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних намірів / О.Ю. Обухова, Л.В. Стрільчук // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки. – 2007. – № 1. – С. 127 – 131.
  9. Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею. / Україна та Польща. Міжрегіональне співробітництво // Посольство України в Республіці Польща. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/regions>
  10. Договірно- правова база між Україною та Польщею. Офіційний сайт Посольства України в Республіці Польща. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/legal-acts>
  11. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польщі про торгівлю та економічне співробітництво. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goo.gl/JCDIQf>
  12. Договірно- правова база між Україною та Польщею. Офіційний сайт Посольства України в Республіці Польща. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/legal-acts>
  13. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво. Офіційний сайт Верховної ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/616_171
  14. Офіційний сай Верховної ради України. - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main>
  15. Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею. Офіційний Сайт Посольства України в Республіці Польща. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/regions>.
  16. Політика транскордонного співробітництва Львівської області. Аналітичний звіт. – Львів, 2015 – С. 95.
  17. Засадко В. Розвиток транскордонного співробітництва України в контексті європейської політики сусідства / В.В. Засадко // Стратегічні пріоритети: науково-аналітичний щоквартальний збірник / Нац. ін-т стратег. дослідж. – К., 2010. – № 2. – С. 163–168.

Cechur Erika. CROSS-BORDER COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND POLAND IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

The article is devoted to actual problems of cross-border cooperation between Ukraine and Poland in the context of European integration of the Ukrainian state. Positive sides, problems, which arise in the process of collaboration and prospects are defined. Special attention is paid to peculiarities of cooperation of border regions in the context of European integration. A necessity and value of international cooperation are shown on strategic, tactical and operative levels.

Keywords: *Ukraine, Poland, European integration, transborder cooperation, collaboration integration, trade, foreign policy.*